

VERSION GRECQUE

LES MISÈRES DE LA VIE D'UN MONARQUE

Au cours d'un entretien privé, en 29 avant J.-C., Agrippa tente de détourner son ami Octave (le futur Auguste) d'aspirer au pouvoir absolu.

Εἰ δέ τι καὶ περὶ τῶν ἰδία σοὶ αὐτῷ συμφερόντων εἰπεῖν, πῶς μὲν ἂν ὑπομείνεις τοσαῦτα καὶ μεθ' ἡμέραν καὶ νύκτωρ διοικῶν, πῶς δ' ἂν μὴ ὑγιαίνων ἐξαρκέσειας; Τίνος δ' ἂν τῶν ἀγαθῶν τῶν ἀνθρωπίνων ἀπολαύσειας, πῶς δ' ἂν στερόμενος αὐτῶν εὐδαιμονήσειας; Τίνι δ' ἂν ἀκριβῶς ἡσθείης, πότε δ' οὐκ ἂν ἰσχυρῶς λυπηθείης; Πᾶσα γὰρ ἀνάγκη τὸν τηλικαύτην ἀρχὴν ἔχοντα καὶ φροντίζειν πολλὰ καὶ δεδιέναι πολλὰ, καὶ τῶν μὲν ἡδίστων ἐλάχιστα ἀπολαύειν, τὰ δὲ δυσχερέστατα αἰεὶ καὶ πανταχοῦ καὶ ἀκούειν καὶ ὄραν καὶ ποιεῖν καὶ πάσχειν. Ὅθεν, οἶμαι, καὶ Ἕλληνες καὶ βάρβαροί τινες οὐδὲ διδομένας σφίσι βασιλείας ἐδέξαντο.

Ταῦτ' οὖν προιδόμενος προβούλευσαι πρὶν ἐν αὐτοῖς γενέσθαι· αἰσχρὸν γάρ, μᾶλλον δὲ καὶ ἀδύνατόν ἐστι παρακύψαντά τινα ἅπαξ ἐς αὐτὰ ἀναδύναι. Μηδέ σε ἐξαπατήσῃ μήτε τὸ μέγεθος τῆς ἐξουσίας μήθ' ἡ περιουσία τῶν κτημάτων, μὴ τὸ στίφος τῶν σωματοφυλάκων, μὴ ὁ ὄχλος τῶν θεραπευόντων. Οἷ τε γὰρ πολὺ δυνάμενοι πολλὰ πράγματα ἔχουσι, καὶ οἱ συχνὰ κεκτημένοι συχνὰ ἀναλίσκειν ἀναγκάζονται, τὰ τε πλήθη τῶν δορυφόρων διὰ τὰ πλήθη τῶν ἐπιβουλευόντων ἀθροίζεται, καὶ οἱ κολακεύοντες ἐπιτρίψειαν ἂν τινα μᾶλλον ἢ σώσειαν. Ὡσθ' ἕνεκα τούτων οὐδ' ἂν εἰς εὐφρονῶν αὐταρχῆσαι ἐπιθυμήσειεν.

DION CASSIUS